

קרן הדוכיפת
מבית החברה להגנת הטבע

החברה להגנת הטבע
מרכז הצפרות הישראלי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מדעים
הפיקוח על הוראת מדע וטכנולוגיה
והאגף לטכנולוגיות מידע

מדע בשיתוף אזרחים
- ניטור ציפורים בשיתוף ציבור -
שלומית ליפשיץ, 4.1.16

מהו מדע אזרחי?

- **שיתוף ציבור באיסוף מידע מדעי, נקרא 'מדע אזרחי'.**
- **ב'מדע האזרחי', קיים שיתוף פעולה בין האזרחים החובבים והמדענים.**
- **מספר המדענים מצומצם ואין באפשרותם להיות בכל מקום ולאסוף נתונים. שיתוף האזרחים מאפשר להם לאסוף מספר דיווחים גדול יותר משטח רחב יותר.**
- **האזרחים מרוויחים עניין, חברה, ואפשרות למעורבות בשמירת טבע.**

שיטות ניטור ציפורים :

- משדרים נקלטי לוויין או רדיו, שמוצמדים לציפור
- טיבוע/תגי כנף -סימון ומעקב באמצעות תצפית או לכידה מחודשת
- תצפית קבועה- זמן ומקום- **סקרי ציפורים**
- ועוד

המשותף בכל השיטות-

תיעוד של הממצאים לאורך זמן.

סקרי ציפורים בשיתוף ציבור בישראל

א. סקרים שמתבצעים במועדים מסוימים

ב. ניטור ציפורים בשיתוף ציבור- דיווח שוטף ברשת

א. סקרים שמתבצעים במועדים מסוימים :

סקר נדידה הסתיו של העופות הדואים -מרכז הצפרות בישראלי- חברה להגנת הטבע.
ניתן להצטרף לאתרי הסקר- ללא תיאום

סקרי קינון של עופות דורסים: רשות הטבע והגנים
ניתן להצטרף בתיאום עם האחראים

ספירות של עופות חורפים: קורמורנים, דיות, עופות מים: רשות הטבע והגנים .
מתקיים כל שנה ביום שישי באמצע ינואר במאגרי מים שונים
ניתן להצטרף בתיאום עם האחראים.

ספירת ציפורי הבר הגדולה בחצרות: 'ציפורי הבר בחצר' ומרכז הצפרות הישראלי
בחברה להגנת הטבע.
ניתן ורצוי להצטרף. ללא תיאום. לקום ולעשות בכל ישוב!

ספירת עופות החוף השנתית – בפעם השניה! בכל אתר בו יש ציפורי חוף וגדה
ארגון בינלאומי

יום הגעת הנחליאלי הלבן, יום הגעת סיס החומות: המרכז לטיפוח 'ציפורי הבר בחצר'
ומרכז הצפרות הישראלי בחברה להגנת הטבע.

סקר הסתיו של העופות הדואים. 15.8-15.10 (בארגון מרכז הצפרות הישראלי)

צופים בציפורים נודדות בשנת ה-70 של המאה ה-20

רובנו מקשרים את הנדידה עם מזג האוויר המתקרר באזורי הקינון הצפוניים, המאלץ את הציפור לנדוד. שירים, פיוטים וסיפורים רבים נכתבו על נדידת הציפורים "אל ארצות החום", או "מארצות הקור את חלוני...". אולם הדבר נכון רק בחלקו. ציפורים מסוגלות להסתדר עם טמפרטורות נמוכות. הסיבה האמיתית היא מזון. הטמפרטורות הנמוכות בחצי הצפוני של כדור הארץ לא מאפשרות פעילות של חרקים, אין פירות ואין זרעים, כך שלציפורים אין מה לאכול.

למה ישראל?

למדינת ישראל חשיבות רבה כצומת מרכזית של נדידה. לישראל מיקום אסטרטגי עבור ציפורים נודדות, הן בהסתכלות רוחבית והן אורכית, כלומר: מיקומה הגיאוגרפי של ישראל בין הגוש האירואסיאתי מצפון, לבין יבשת אפריקה מדרום, הופכים את ישראל למעין גשר יבשתי ממזרח לים התיכון וציר נדידה עמוס וחשוב. אוכלוסיות שלמות של מינים מסוימים חולפות דרך ישראל בדרכם לאפריקה בסתיו ובחזרה למחוזות הקינון באביב. מיליוני ציפורים ממאות מינים שונים הופכים את ציר הנדידה

סופרים את עופות המים

יואב פרלמן | 12/01/2014 | 00:00

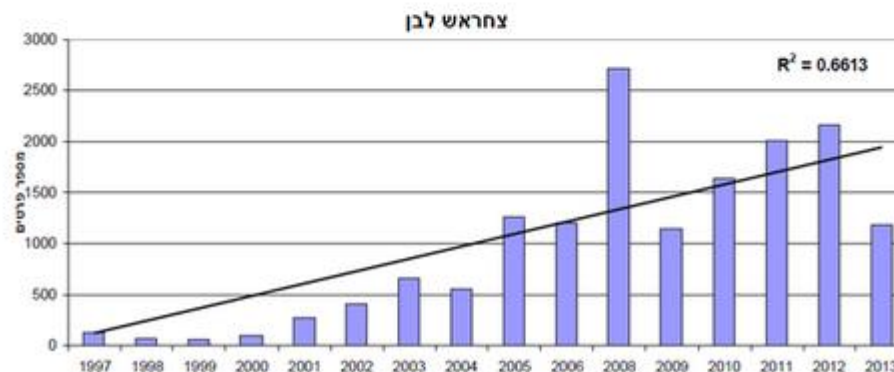
שלח לחבר

0 Recommend 23

מאז 1965 מבצעת רשות הטבע והגנים ספירה ארצית של עופות המים החורפים במקווי המים המרכזיים בישראל. הספירה מתבצעת על ידי אנשי המקצוע של רשות הטבע והגנים, ובעזרת צפרים מתנדבים רבים.

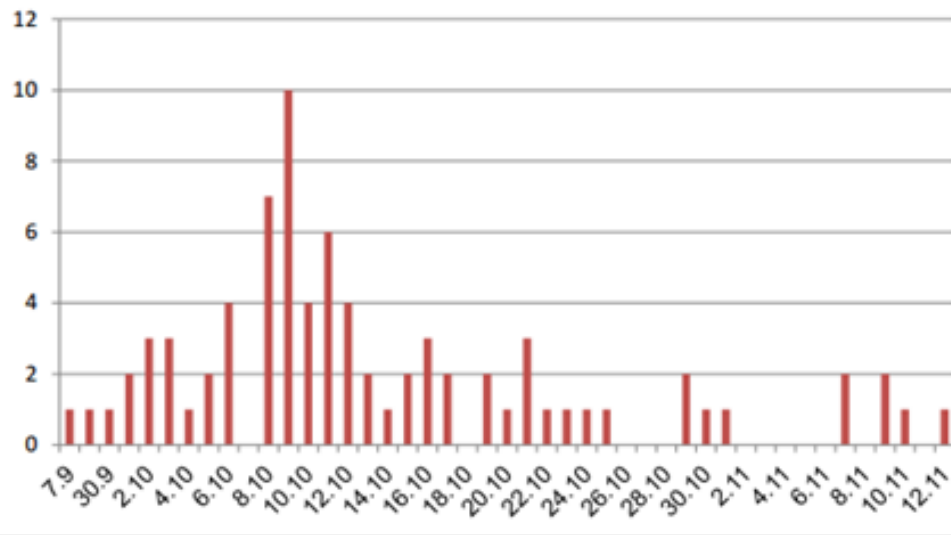

המפקד, שיתקיים השנה ביום שישי הקרוב - 17/1/14, הוא חלק ממאמץ בינלאומי שמטרתו לעקוב אחר שינויים ומגמות באוכלוסיות של עופות מים. מידע זה מסייע רבות בגיבוש מדיניות שמירת טבע, הן של בתי גידול לחים והן של מינים ספציפיים, בכל רחבי העולם.

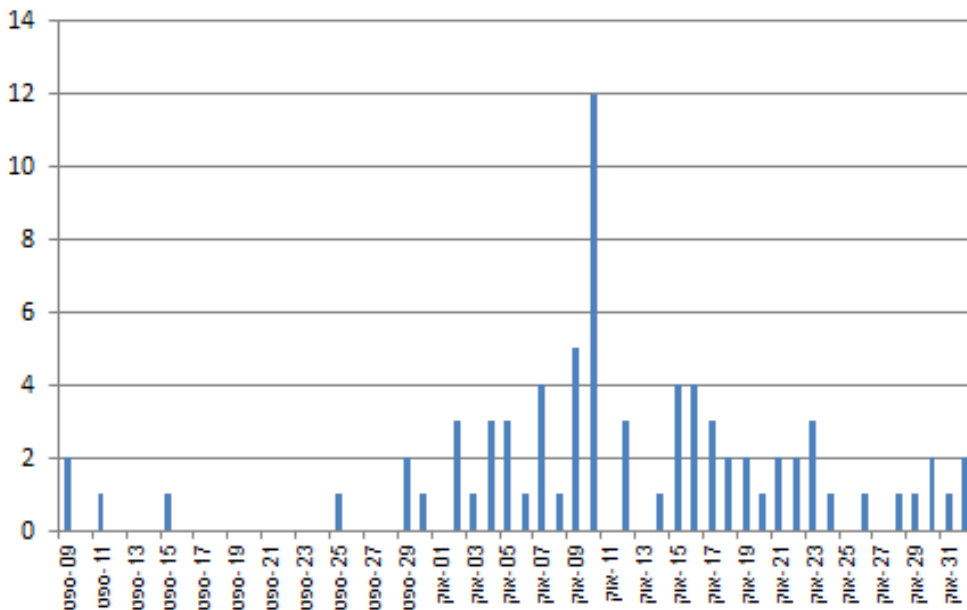
מתוך סיכום מפקד עופות מים 2013 (הצופה ומירוז).

מספר תצפיות ראשונות בנחליאלי לבן 2014

סקר יום הגעת הנחליאלי

הגעות נחליאליים 2015

סיכום כל הספירות

http://www.yarbirds.org.il/free_page/18

צילום דובי קלעי

מיזם 'ספירת ציפורי בר בחצר בשיתוף ציבור' מרכז הצפרות הישראלי בחלה"ט, מרכז ציפורי הבר בחצר

ספירת הציפורים הגדולה ה-11 ב-2016

מתקיימת בין ה-14.1 ועד ה-6.2

פשוט. צילם נינו

אתרים נבחרים:

[כתבה בערוץ 2 על הספירה.](#)

[כתבות ב YNET על הציפורים הנספרות.](#)

[לתוצאות של סקרים קודמים.](#)

מפת שכבות סיכום כל הספירות <<< לכניסה למפה >>>

ליצירת קשר ופרטים נוספים:

shlomitlif@gmail.com

yardbirdsil@gmail.com

elihaviv2@gmail.com

שלומית ליפשיץ

דורון להב

אלי חביב

מדוע נערכת הספירה דווקא בימים אלו ?

✓ בתקופה זאת אוכלוסיית הציפורים יציבה יחסית. אין רבייה. אין נדידה.

✓ ספירת הציפורים בארה"ב ובאנגליה מתקיימת באותה התקופה ומעניין להשוות את הנתונים.

המרכז לטיפוח ציפורי הבר
בחצר ובגינה

www.yardbirds.org.il

החברה להגנת הטבע
מרכז הצפרות הישראלי

www.birds.org.il

היכן נספור את הציפורים ?

ספירת הציפורים נעשית בכל מקום בישוב:

❁ בחצר הבית ובגינה.

❁ בגן / פארק ציבורי.

❁ בחצר גן הילדים / בית הספר.

❁ במגרש המשחקים .

ועוד..

מי יכול להשתתף?

כל אחד ובכל גיל, גם צפרים חובבים או צפרים בלתי מיומנים יכולים להשתתף בספירה.
אם ראיתם ציפור שאינכם מזהים גם אחרי שפניתם למדריך הציפורים וחיפשתם באתרי האינטרנט דווחו כציפור בלתי מזוהה.

צילום אמיר בארי

המרכז לטיפוח ציפורי הבר
בחצר ובגינה

www.yardbirds.org.il

החברה להגנת הטבע
מרכז הצפרות הישראלי

www.birds.org.il

מהו השטח בו מתבצעת הספירה?

רדיוס השטח בו תספרו לא יעלה על כ- 50 מטר.
גובה השטח הנספר – כגובה צמרות העצים או מעט מעליהן.

בדגימה של מספר שטחים –
המרחק בין המרכזים שלהם יהיה לפחות 300 מטר.
לכל שטח שנספר יש למלא טופס בנפרד.

14

המרכז לטיפול ציפורי הבר
בחצר ובגינה

www.yarbirds.org.il

החברה להגנת הטבע
מרכז הצפרות הישראלי

www.birds.org.il

מועד ומשך הספירה?

שעות הספירה הרצויות: בין 07.00 ל-10.00 בבוקר
(בשעות אלו הציפורים פעילות בחיפוש אחר מזון ואז
ניתן לצפות בהן ביתר קלות). ניתן גם לספור בשעות אחרות.

משך הספירה: 15 דקות. 5 דקות ראשונות יוקדשו להתרגלות
הדדית לציפורים. לאחר מכן הקדישו 10 דקות לספירת של
הציפורים.

כיצד נעשית הספירה?

הדפיסו את הדף **טופס דיווח לשטח** . אותו תמצאו **בדף הספירה הראשי** המקושר בדף השער של **פורטל מרכז הצפרות** בחרו **יום אחד** מכלל ימי הספירה, בחרו שטח, ערכו בו את הספירה ומלאו בטופס דיווח לשטח.

1. אם תרצו לדגום את השטח 'שלכם' במשך יותר מיום אחד – זה אפשרי ורצוי, אך יש לרכז את התצפיות ולשלוח ב**טופס אחד** בלבד, עבור כל שטח נספר (רושמים בטופס את המספר **המירבי** של הפרטים שראינו בכל מין **בו זמנית**). טופס זה ישקף את השטח בצורה המיטבית.

2. אפשר ורצוי לספור במספר שטחים שמרכזיהם רחוקים לפחות 300 מטר זה מזה. **לכל שטח יש למלא טופס בנפרד.**

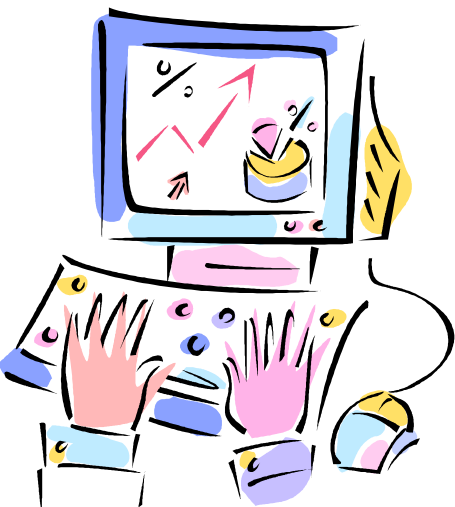

כיצד לשלוח את התוצאות?

כתובת האתר להקלדה

www.birds.org.il

**בדף השער תמצאו קישור ייעודי לספירה שם הקלידו
את הנתונים שרשמתם בשטח.
הקישור יהיה פעיל בתקופת הספירה.**

ספירת ציפורי הבר שבקרבת משכנות האדם – 27 ינואר עד 18 פברואר 2012

טופס הספירה

במידה והסקר מנשה על ידי אדם פרטי:

שם הסוקר/ת: _____ סלפון / נייד _____

דוא"ל של הסוקר/ת: _____

כתובת מקום הסקר: ישוב _____ רחוב _____

תאריך הסקרה: _____ שעת הסקרה: _____

במידה והסקר מנשה על ידי מוסד חינוכי: שם המוסד והישוב: _____

פרטים על הסוקרים: (גיל, כיתה וכד') _____

דוא"ל המוסד: _____

האם השתתפת בסקר גם בשנה שעברה? כן / לא

אם דרג/י את ענמך בתחום המומחיות בצפורות בדרגה בין 1 (בעל ניסיון מועט) ל 5 (בעל ניסיון רב). סמקי בעגול את המספר שמיצג לדעתך את מידת המומחיות שלך.

5 4 3 2 1

ממי שמעת על הסקר? סמקי עגול סביב התשובה המתאימות:

אימייל, פייסבוק, חברים, רדיו, טלוויזיה, אחר _____

תיאור השטח:

נא סמנו בעגול את המרכיבים העיקריים בשטח שאותו אתם דוגמים

* חורשה / מטע -סוג העץ השכיח: _____	* גינת פרחים או גינת ירק * משטח בטון או אספלט * אחר _____	* מדשאה * שיחים * שטח בר
-------------------------------------	---	--------------------------------

שם הציפור	מספר פרטים שנצפו	שם הציפור	מספר פרטים שנצפו	שם הציפור	מספר פרטים שנצפו
בלבל צהוב שח		ירבזי מצוי		עורבני שחור כיפה	
חכיסת		מאינה מצויה		פגוש	
דחור הבית		נחלאיל לבן		עופת בוקת	
צרכת מצויה		נקר טורי		עצל	
קסת הבית		עורב אפור		שחור	
לא ברשימה / לא מזוהה /	מספר	הערות			

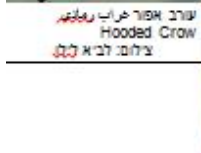

דוגמא לטופס הספירה
<http://www.yarbirds.org.il/>

**מידע על הספירה ואפשרות
לאימון בזיהוי ציפורים וקולות
ציפורים בדף הספירה, וכן
תוצאות:**

<http://www.yarbirds.org.il/page/7>

המינים הנצפים בספירה:

		
פשוט קטנים (Graceful Pigeon) צילום: ג'ני	ירקון (Greenfinch) צילום: איתן קאופמן	בולבול ילון (Bulbul) צילום: איתן קאופמן
		
פופית בוהקת או הזר (Palestine Sunbird) צילום: אבי כסמן	חוחית חסון (Goldfinch) צילום: איתן קאופמן	דרור הבית (House Sparrow) צילום: משה כהן
		
אדם החזה או תחנן (Robin) צילום: יהודה כץ	נחל איל (Wagtail) צילום: דובי קלי	ראדו מזה (Great Tit) צילום: איתן קאופמן
		
צוצלת נבשה (Laughing Dove) צילום: דובי קלי	זנה (Feral Pigeon) צילום: יהודה כץ	דוכיפת (Hoopoe) צילום: איתן קאופמן
		
עורבני שחור כפה או זרנץ (Jay) צילום: אורז אביב	נקר סור (Syrian Woodpecker) צילום: משה כהן	דוכיפת (Rose-ringed Parakeet) צילום: רוי לבנה
		
עורב אפור (Hooded Crow) צילום: לביא כסמן	שחור (Blackbird) צילום: בני שטנמן	תוכי נזיר (Monk Parakeet) צילום: בחר אלרס
		
מאנה (Common Myna) צילום: אריק קנה	מאנה (Common Myna) צילום: אריק קנה	

Pycnonotus xanthophygos	בולבול צהוב-שת
Upupa epops	דוכיפת
Passer domesticus	דרור הבית
Psittacula krameri	דררה
Carduelis carduelis	חוחית מצויה
Columba livia domestica	יונת הבית
Parus major	ירגזי מצוי
Carduelis chloris	ירקון מצוי
Acridotheres tristis	מאינה הודית
Motacilla alba	נחליאלי לבן
Dendrocopos syriacus	נקר סורי
Corvus corone cornix	עורב אפור
Garrulus glandarius	עורבני שחור-כפה
Prinia gracilis	פשוש
Nectarina osea	צופית בוהקת
Streptopelia senegalensis	צוצלת
Turdus merula	שחור
Myiopsitta monachus	תוכי נזירי

חלק ממיני הציפורים הנוספים שנצפו בספירה

					
סיסקי <i>Vanellus spinosus</i> צילום: רותי שולר	סיס חוסות <i>Apus apus</i> צילום: אמיר בן דב	סבכי שחור ראש <i>Sylvia melanocephala</i> צילום: עוז חורין	בו מצוי <i>Falco tinunculus</i> צילום: אברהם קוזק	אנפית הבקר <i>Bubulcus ibis</i> צילום: יהודה כץ	אדום חזה <i>Erithacus rubecula</i> צילום: יהודה כץ
					
עירוני מצויץ <i>Galerida cristata</i> צילום: רועי גליץ	פלונות חורף <i>Phylloscopus collybita</i> צילום: אמיר בן דב	סנונית הרפתחות <i>Hirundo rustica</i> צילום: אמיר איילון	חוגלת סלעים <i>Alecton chukar</i> צילום: דני לרדו	זרזיר מצוי <i>Sturnus vulgaris</i> צילום: איתן קאופמן	דוחל שחור-גרון <i>Saxicola torquata</i> צילום: ברוך אלרט
					
קלקת מצויצת <i>Clamator glandarius</i> צילום: יהודה כץ	קאק <i>Corvus monedula</i> צילום: נינו	פרוש מצוי <i>Fringilla coelebs</i> צילום: בן עמי פוסק	טריסטרימית <i>Tristram's Starling</i> צילום: דובי קלעי	חכלילית סלעים <i>Phoenicurus ochrurus</i> צילום: אמיר איילון	חורפי <i>Carduelis spinus</i> צילום: רותי שולר
					
תור הצווארון <i>Streptopella decaocto</i> צילום: דובי קלעי	תוכי טייר <i>Myiopsitta monachus</i> צילום: ברוך אלרט	טילדו לכן-חזה <i>Halycon smyrnensis</i> צילום: יהודה כץ	סבכי שחור כיפה <i>Sylvia atricapilla</i> צילום: דובי קלעי	כרון <i>Burhinus oedipnemus</i> צילום: דני לרדו	כחול חזה <i>Luscinia svecica</i> צילום: בני סטרושנסקי
					
כזבז אירופי <i>Sernus serinus</i> צילום: יהודה כץ	יוסוף עינים <i>Asio otus</i> צילום: ענל קידר	קיכלי רחוק <i>Turdus philomelos</i> צילום: רות שולר	נץ מצוי <i>Accipiter nisus</i> צילום: אריק קנה	גבתון עפרוני <i>Miliaria calandra</i> צילום: רוי לבנה	דרור ספרדי <i>Passer hispaniolensis</i> צילום: אריק קנה

דפים באנגלית וערבית וחומרי עזר

[בדף הספירה](http://www.yarbirds.org.il/free_page/45) תוכלו למצוא חומרי עזר רבים כגון :
http://www.yarbirds.org.il/free_page/45

[טופס עזר לספירה עם תמונות הציפורים](#)

[מדריכי ציפורים ב 3 שפות \(עברית ערבית ואנגלית\)](#)

דפי ספירה בערבית

[تعليمات لإحصاء الطيور في بيئة الإنسان 14 يناير حتى 6 فبراير 2016](#)

דפי ספירה בערבית

[Backyard Bird Survey from 14th of January to 6th of February, 2016](#)

ב. ניטור ציפורים בשיתוף ציבור- דיווח שוטף ברשת

פורטל מרכז הצפרות הישראלי – דיווחים פתוחים

ציפורי הבר בחצר- מדור סקרים וספירות:

<http://www.yarbirds.org.il/>

סקר מאינות

סקר צמחי ציפורים

סקר לינות מקובצות

עצי נקרים

עמוד הבית

תצפיות אחרונות

כתבות אחרונות

חדשות מן השטח

27/12/2015 (ישראל)
תל אביב צפון
דזוכיפת

27/12/2015 (יהונתן מירב)
שדות גלאון
חוגלת סלעים, ברכיה, מרית צפון

איש ומכחול

צפר מצטיין

חן חן
עגור החן הוא אחד מהעופות היפים והנדירים באזורינו. היום, יום רביעי, שני עגורי חן נצפו... נא להכיר - עגור חן
23/12/2015

יש תוצאות!
תודה לכל מי שהשתתף בסקר הגעת הנחל אילי הלבן - סתיו 2015. היו גם אתם חלק מהמיזם "מדע... לצפייה בתוצאות
21/12/2015

דיווח תצפית חדשה

תמונות צמרונות

לגלריות <

שמונה ימים - צפרות לצעירים

לכל הכתבות <

דרוש קאמבק

מינוס 4
חדשות עזובות מרמת הגולן. ארבעה נשרים מקראיים נמצאו מתים כתוצאה מהרעלה. על... ציפורי ישראל - נשר מקראי
20/12/2015

פעילויות חורף
שפע ציפורים ופעילויות - גם בחורף, בתחנה לחקר ציפורי ירושלים, באילת ובמרכז הצפרות עין אפק. לפרטים נוספים
01/12/2015

לכל החדשות <

מדע
אזרחי

אתר הצפרות
הישראלי ב -

זקוקים לעזרתכם במחקר שנערך על ידי טלי מגורי במסגרת דוקטורט במחלקה לזואולוגיה אוניברסיטת תל אביב על המיינה המצויה והתפשטותה בארץ. לביצוע סקר רחב היקף בכל אזורי הארץ, אנו זקוקים לזוגות עיניים נוספים לתיעוד הימצאות מיינות ומקומות הקינון שלהן. בבקשה מלאו את הפרטים בשאלון לאחר כל פעם שתראו מיינות במקום שטרם דווחתם עליו.

בתודה! טלי מגורי talimagory@gmail.com

המעבדה לאקולוגיה ואבולוציה של ציפורים בראשות ד"ר רועי דור

מיינה מצויה. צילום: יהודה כץ.

שיתוף ציבור במחקר על התפשטות המיינה המצויה בארץ

הערה:

במידה ואת/ה ממלא הרבה תצפיות (רצוי) תוכל/י לדלג על כתיבת מספר הטלפון והאימייל לאחר שמילאת פרטים אלה בפעם הראשונה

<input type="text"/>	שם
<input type="text"/>	טלפון, רצוי סלולרי
<input type="text"/>	דוא"ל
<input type="text"/>	תאריך
<input type="text"/>	שעה
<input type="text"/>	כתובת התצפית

מידשאה

חורשה

אזור עם בתים כגון שכונת מגורים או אזור תעשייה

שדה בור

משטח בטון או אספלט (כמו בביש או כיכר)

גדר חלטה

תיאור השטח. ניתן לסמן יותר
ממאפיין אחד

http://imkforms.com/forms/zform_8461431931881

צמחים וציפורים

לחצו על התמונות להגדלה

טיונית חולות וצופית. צילום: בני סטרשוונסז

לנטנה וצופית. צילום: נינו

קליקרפה ובולבול. דורית חיימובסקי

חמניה ודררה. צילום דרורן להב

דשא ותוכי נדיר. ברוך אלרט

שקד וצופית. לימור אברג'יל

תאנה ובולבול. עמיר בלב

שסק ודררה. דב בן דב

תמר ודררה. סלמה אדלר

כף הקנגורו וצופית. רינה בן יעקב

שסק ודרור. סיגל שפי

חרחבינה וחוחית. נינו

**סקר צמחים
וציפורים- תוצאות**
http://www.yarbirds.org.il/show_gallery/1